Sagat 13020 – under "Si din mening"
Overskrift: Odd Mathis Hætta og de "uskolerte"

(Kommentar til Hættas siste innlegg i urfolksdebatten)
Odd Mathis Hættas kritikk til **"D'herrer Bolands og Andersens"** avvikende forskning om samenes historie viser etter min oppfatning at personen ikke eier vanlig allmenn dannelse. Han gjemmer seg bak sin formelle akademiske bakgrunn og mener at andre mennesker uten denne bakgrunnen ikke kan ha mer kompetanse enn ham! Dette leste undertegnede i Finnmarken av 5. ds. Dette er etter min mening uetisk og er et typisk forsøk fra noen i den akademiske makteliten, som mener å eie retten til all teoretisk kunnskap og evnen til å reflektere. Hætta stiger i sin kritikk på sin akademiske pidestall!

I artikkelen håner han ikke bare Andersen og Boland, men også alle andre likesinnede som har avvikende offentlige meninger om samene som urbefolkning og Finnmarkens historie. Det er ganske utidig etter min oppfatning å trekke inn profesjonene til folk, og fremheve at det kun er de skolerte akademikerne som har evnen til å innhente kunnskap via aviser, litteratur og andre medier. Hættas måte å argumentere på er uetisk og viser en manglende respekt for andre folks evner og kunnskaper. Slik jeg oppfatter Hættas debattinnlegg, så mener han at det kreves en akademisk utdanning for å få evner til å forstå eller reflektere over det man leser.

Dette resonnementet er jeg ikke enig i. Det finnes folk i Norge og i andre land uten større allmenn utdanning, som har vist at deres kunnskaper og evner til å reflektere har vært på et svært høyt nivå. Det finnes også eksempler på fremgangsrike forretningsfolk og politikere uten akademisk bakgrunn. Kanskje kan personer uten akademisk bakgrunn reflektere bedre i visse sammenhenger enn de som har blitt inndoktorinert i et bestemt syn innen sitt akademiske fagområde? Dette kan være noe enhver kan reflektere over!

Ifølge Hættas kritiske holdning til oss "uskolerte", så mangler vi både kompetanse og "faglig tyngde". Utfra dette resonnementet har all min lesning av litteratur gjennom snart 50 år vært uten verdi og bortkastet. Faktisk så har jeg også en bakgrunn fra forsvaret i tillegg til en "lavere akademisk" utdanning, så mine evner til å fatte eller å forstå hva jeg har lest er derfor svært begrenset i henhold til Hættas akademiske betraktninger. Når han videre i sine forskingsmessige refleksjoner trekker inn Hannibal, Napoleon og Eisenhower for å dokumentere vitenskapelige sammenhenger, så viser dette at personen også har studert "krigslist". Dette er etter min ringe oppfatning ganske enestående og oppsiktsvekkende i seg selv, idet jeg regner med at verken Hannibal, Napoleon og Eisenhower er pensum i en underoffiserskole. Muligens er dette pensum på et høyere nivå, kanskje i et hemmelig samisk krigsakademi eller brorskap? Ofte kan man få et inntrykk at det finnes et hemmelig brorskap i det samiske miljøet, og en person i det samiske miljøet løftet tidligere litt på "sløret om å etablere et eget samisk forsvar"! Her kan det være noe skjult! Men å bruke slike kunnskaper om sin krigslist i fredstid for å svekke en pensjonert offiser med underoffiserskole får undertegnede til å reflektere om Hættas virkelige motiver i denne debatten? Videre å henviser han til at kilder over 100 år er feilaktige og at all forskning om historie og arkeologi bygger på nyere forskning, og at forskerne muligens modifiserer de gamle kildene. Undertegnede har mye forståelse for Andersen, Adriansen og andre som setter et spørsmålstegn ved den nåværende samiske forskningen, som etter min oppfatning kun bruker de kildene som passer inn i deres forskning og tankebaner som styrker nordsamenes posisjon i Finnmark! Etter min oppfating er denne tenkningen ubalansert og lite nyansert, fordi ingen historiske kilder kan betraktes som noe fasitt i den ene eller den andre retningen!

Utfra dagens utvikling av den samiske nasjonalstaten, så kunne kanskje avlyttingen likevel hatt sin berettigelse? Men etterretningens tidligere metoder og teknologi var for slett, noe sikkert resultatene på avlyttingen gav sitt preg av. Vi må likevel også legge noe av skylden på tidligere tiders tenkning og den kommunisme frykten som rådde. Norge var og er fortsatt i dag onkel Sams beste læresvenn og medspiller. Dette passer for så vidt også inn i Hættas tankegang om at tidligere tiders forskning var urelevant i forhold til dagens moderne metoder og klokere forskere.

Naturligvis ble også jeg og andre nordmenn avlyttet og sannsynligvis betraktet som samfunnsfiender. Men i de siste årene har mange i sametingssystemet betraktet meg som en fiende av nordsamene, som er "herrefolket" og de bruker skoltenes/ østsamens historie som egen dokumentasjon som urfolk i Finnmark! Skoltene/ østsamene som er urbefolkningen i Sør-Varanger har nordsamene dolket i ryggen og kastet til hundene. De betraktes som ikke eksisterende som individer ifølge dette systemet. Den nordsamiske "eliten" eller brorskapet motarbeider alt og alle som har avvikende synspunkter om nordsamisk tilstedeværelse i regionen. Den samiske forskningen forbeholder seg retten til all historie i dette land, og dette ligner ikke lite på nåværende og tidligere diktaturer!

Foranstående viser at vi fortsatt har et laugsystem i Norge, og noen i dette systemet misbruker sin rolle. Blant annet mener noen at de har retten til å definere historiske og andre sannheter, selv om kildene ofte kan være tvilsomme. Min oppfatning er at den samiske eliten i dette "brorskapet" velger bort eller omskriver de historiske kildene for å styrke den nordsamiske historien.

For å belyse mine synspunkter og hva det moderne "laugsystemet" har bidratt negativt til vil jeg ta noen enkle eksempler fra tradisjonelle yrker, der mye av kunnskapene har blitt borte på grunn av den "akademiske" tenkingen. For noen år siden trengte ingen fisker å ha fiskerfagskolen for å drive sjarkfiske eller delta som fisker på mindre eller større havgående fiskefartøy. Kunnskapen om fiske gikk før i tiden fra far til sønn eller fra fisker til fisker. Slik var det også innen flere andre yrker som tømrer, snekrer, baker, smed, blikkenslager osv. Det er ingen som må fortelle oss "uskolerte" at dagens fiskere eller smeder er dyktigere enn de som hadde fått overført disse kunnskapene.

Sagat 13020 – under ”Si din mening”
Overskrift: Odd Mathis Hætta og de ”uskolerte”

Blant folk flest i Finnmark og andre steder, som fikk sin kunnskap overført fra forrige generasjon ble erfaringene og kunnskapene deres ofte lite verdsatt, og de unike kunnskaper innen ulike yrker holder i dag på å gå tapt. Som et samfunnsengasjert menneske har jeg etter mine 60 år opparbeidet en viss erfaringsbakgrunn og kompetanse innen visse områder, men med min uakademisk bakgrunn blir vel også dette innlegget betraktet som svada av noen i den akademiske eliten.

Mitt hjertesukk tross manglende ”akademisk kompetanse og faglig tyngde” er likevel at noen ”akademikere” tror at folk flest ikke har en selvstendig evne til å reflektere eller har kunnskap til å lage egne resonnementer uten et eksamensbevis fra en høgskole eller universitet!

Neiden, 10.02.2003
Halvskolert underoffiser
& uskolert akademiker
Mikit Ivanowitz